

(1/642) 1/658-2927/10822

**T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI**

SAYI : B.01.0.KKB.01-18/A-8-2003-1013

13 / 08 / 2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 04.08.2003 günlü, A.01.0.GNS.0.10.00.02-2544/9642 sayılı yazınız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nca 31.07.2003 gününde kabul edilen 4967 sayılı "Milli Eğitim Temel Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" incelenmiştir:

1- İncelenen 4967 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle değiştirilen 14.06.1973 günlü, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasası'nın 8. maddesinde,

"Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır.

Maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve ücreti Milli Eğitim Bakanlığınca karşılanmak kaydıyla özel öğretim kurumlarında öğrenim görmeleri sağlanabilir. Buna ilişkin esas ve usuller Milli Eğitim Bakanlığı ve Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir.

Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır."

denilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası,

"Maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır."

kuralını taşımakta iken, fıkradaki “ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır.” düzenlemesi,

“ve ücreti Millî Eğitim Bakanlığınca karşılanmak kaydıyla özel öğretim kurumlarında öğrenim görmeleri sağlanabilir. Buna ilişkin esas ve usuller Millî Eğitim Bakanlığı ve Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir.”

biçiminde değiştirilmiştir. Değişikliğin amacı, “maddi imkânlardan yoksun ve başarılı öğrencilerin, parasız yatılılık, burs ve kredi dışında hizmet satın alınması yolu ile özel eğitim kurumlarından yararlandırılmasının sağlanması” olarak açıklanmıştır.

a- Çağdaş yönetim anlayışında devletin temel işlevlerine çekilmesi gerektiği savunulurken, temel görevler adalet, savunma, eğitim ve sağlık olarak sayılmakta, ülke olanaklarının bu alanlara özgülenmesiyle başarının yakalanacağı vurgulanmaktadır.

Özellikle eğitim konusunda başarılı olamayan ülkelerin geleceklerini tehlikeye atacakları kuşkusuzdur. Çünkü eğitim, diğer tüm başarıların temelini, altyapısını ve kaynağını oluşturmaktadır.

Çocuklarımızın, ülkemizin gerçekleri ve gereksinimleri yönünde, gelişen ve değişen dünya gereklerine uygun çağdaş bir eğitim ortamı içinde yetiştirilmesi çağı yakalamanın zorunlu koşuludur.

Anayasa’nın çağdaş bir eğitim ve öğrenimi öngören 42. maddesinde,

- Kimsenin eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamayacağı;
 - Eğitim ve öğretimin, Atatürk ilke ve devrimleri doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devlet’in gözetim ve denetimi altında yapılacağı,
 - Eğitim ve öğretim özgürlüğünün Anayasa’ya sadakat borcunu ortadan kaldırmayacağı,
 - İlköğretimin kız ve erkek tüm yurttaşlar için zorunlu ve Devlet okullarında parasız olduğu,
 - Özel ilk ve orta dereceli okulların bağlı olduğu esasların, Devlet okullarıyla erişilmek istenen düzeye uygun biçimde yasayla düzenleneceği,
 - Devlet’in, maddi olanaklardan yoksun başarılı öğrencilerin öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacıyla burslar ve başka yollarla gerekli yardımları yapacağı,
- belirtilmiştir.

Anayasa'da eğitim ve öğretim, birey yönünden hak olarak tanınırken, Devlet'in de başta gelen ödevlerinden sayılmıştır.

Devlet'in bu ödevleri yerine getirmesinin yolu, kuşkusuz, Atatürk ilke ve devrimleri doğrultusunda, aklın egemenliğine dayanan, çağdaş eğitim ve öğretim kurumları oluşturmaları, var olanları geliştirmesidir. Eğitim ve öğretim hizmetlerine, Devlet'çe önemli ağırlık verilmesi, çağın ve Anayasa'nın gereğidir.

İncelenen Yasa'nın 1. maddesiyle getirilen, maddi olanaklardan yoksun başarılı öğrencilerin, karşılığı genel bütçeden ödenmek üzere özel eğitim kurumlarında okutulmasına ilişkin düzenleme, Devlet'in temel görevinin, hizmet satınalma yoluyla özel eğitim kurumlarına devredilmesi anlamı taşımaktadır.

Oysa, Anayasa'nın 42. maddesinde, Devlet'in önemli temel görevleri arasında yer alan eğitim hizmetini, özel eğitim kurumlarından hizmet satınalınarak yürütmesine olanak sağlayan bir düzenleme bulunmamaktadır.

b- Maddi olanaklardan yoksun başarılı öğrencilerin hizmet satın alınması yoluyla özel eğitim kurumlarında okutulması, öğrencilere eğitim olanağı sunulmasının yanında özel okullara Devlet bütçesinden kaynak aktarılması sonucunu doğuracaktır.

Anayasa'nın 42. maddesinin yedinci fıkrasında, Devlet'in, maddi olanaktan yoksun başarılı öğrencilerin, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacıyla burslar ve başka yollarla gerekli yardımı yapacağı belirtilmiştir.

Bu kuralda öngörülen yardımlar, öğrencilere yönelik parasız yatılılık, burs ve kredi gibi yardımlarla sosyal yardımlara ilişkindir. Görüldüğü gibi Anayasa'da, özel eğitim kurumlarına Devlet bütçesinden kaynak aktarılması öngörülmemiştir.

Ayrıca, özel eğitim kurumlarının kurulma amaçlarından biri, eğitim hizmetinden yararlananların öğretim giderlerini üstlenip, Devlet bütçesini rahatlatmaktır ki, özel okullara kaynak aktarılması bu amaçla da bağdaşmamaktadır.

c- Maddi olanaklardan yoksun başarılı öğrencilerin desteklenmesi için özel eğitim kurumlarından hizmet satın alınmasına gerek de bulunmamaktadır.

Devlet okullarında eğitim parasız yapıldığı gibi, 17.06.1982 günlü, 2684 sayılı Yasa'da, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğrencilerin parasız yatılı ya da burslu okumalarına ve bunlara sosyal yardım yapılmasına ilişkin düzenlemeler bulunduğu, çeşitli yabancı dillerde eğitim veren çok sayıda anadolu liselerinde, karşılıksız olarak başarılı öğrencilerin eğitiminin üstlenildiği bilinmektedir.

Ayrıca, 08.06.1965 günlü, 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Yasası'nın ek 4. maddesinde, özel öğretim kurumları, kapasitelerinin yüzde ikisinden az olmayacak sayıda ücretsiz öğrenci okutmakla yükümlü kılınmıştır.

d-Anayasa'nın 42. maddesinin gerekçesinde, Devlet'e, maddi olanaktan yoksun başarılı öğrencilere burslar ve başka yollarla gerekli yardımı yapma ödevinin yüklendiği sekizinci fıkranın amacının, Devlet dışında burs vermeyi meslek edinmiş çeşitli hukuksal yapıdaki kuruluşların gençler üzerindeki olumsuz etkilerinin önlenmesi olduğu vurgulanmıştır.

Yoksul ancak başarılı öğrencilerin özel eğitim kurumlarında Devlet olanakları ile okutulması bu amaca uygun düşmemektedir.

Ülkemizde eğitim kalitesini ve çağdaşlığını kanıtlamış kimi özel okullara ilginin büyük olduğu, giriş sınavının ardından çok kısa sürede kontenjanlarını doldurdukları bilinen bir gerçektir.

Bu okullarda, hizmet satınalma yöntemiyle öğrenci okutulması olanağı bulunmadığına göre, öğrencilerin, kontenjanlarını dolduramayan, kimi çevrelerce değişik amaçlarla kurulmuş özel okullara gönderilmesi kaçınılmazdır. Bu durum, bir yandan, bu özel okulların Devlet kaynaklarıyla desteklenmesi, öte yandan da lâik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti niteliklerine uygun olmayan düşünce yapısına sahip insanların yetiştirilmesi anlamına gelmektedir.

Devlet'in eğitim alanındaki temel ödevi, Devlet okullarının düzeyini özel okullara örnek oluşturacak biçimde yükseltmek ve bu okulları tam kapasite ile çalışabilecek duruma getirmektir.

Devlet okullarının fiziki koşullarını ve eğitim kalitesini iyileştirmek için yeterli ödenek bulunmadığı öne sürülürken ve bu okullarda büyük ölçüde kapasite açığı varken Devlet'in sınırlı parasal kaynağının kimi özel okulların desteklenmesi amacıyla bu okullara aktarılması kamu yararı yönünden uygun görülmemiştir.

2-İncelenen 4967 sayılı Yasa'nın 2. maddesiyle 1739 sayılı Yasa'nın 51. maddesine eklenen ilk fıkra da,

"Millî Eğitim Bakanlığına tahsisli Hazine mülkiyetindeki taşınmazlar ile Millî Eğitim Bakanlığı kullanımında bulunan mülkiyeti il özel idaresine veya köy tüzel kişiliğine ait taşınmazlardan gerekli görülenlerin, mülkiyetinin Hazineye bedelsiz devrinden sonra; Millî Eğitim Bakanlığı ile mutabık kalınarak tahsislerini kaldırmaya ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun 24 üncü maddesine bağlı olmaksızın satmaya Maliye Bakanı yetkilidir."

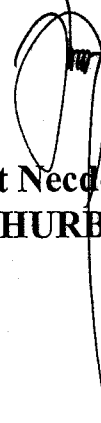
denilmektedir.

Getirilen düzenleme ile, bir kamu hizmetine özgülünmüş olup, bu durumuyla "devir ve ferağ edilmezlik" ilkesi uyarınca satılamayan ve başkasına devredilemeyen kimi taşınmaz malların satılmasına olanak sağlanmakta, bu konuda Maliye Bakanı yetkili kılınmaktadır.

Maddede satışın ilke ve yöntemleri belirlenmediği için söz konusu taşınmazların satışının 2886 sayılı Devlet İhale Yasası kurallarına göre gerçekleştirileceği anlaşılmaktadır. Çünkü, bu Yasa, genel bütçeli dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin "satım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi" işlerini kapsamaktadır. Bir başka anlatımla, söz konusu taşınmaz malların satışı, bu Yasa kapsamına girmektedir.

İncelenen Yasa'nın 2. maddesiyle yapılan düzenlemede, yukarıdaki açıklama ışığında hukuka ve kamu yararına aykırılık görülmemiştir.

Yayınlanması yukarıda açıklanan gerekçelerle uygun bulunmayan 4967 sayılı "Millî Eğitim Temel Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun", 1. maddesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce bir kez daha görüşülmesi için ilişikte geri gönderilmiştir.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN

Kanun No. 4967

Kabul Tarihi : 31.7.2003

MADDE 1. - 14.6.1973 tarihli ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 8. - Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır.

Maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve ücreti Millî Eğitim Bakanlığınca karşılanmak kaydıyla özel öğretim kurumlarında öğrenim görmeleri sağlanabilir. Buna ilişkin esas ve usuller Millî Eğitim Bakanlığı ve Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir.

Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.

MADDE 2. - 1739 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin madde başlığı "Okul yapıları ve taşınmazları" olarak değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığına tahsisli Hazine mülkiyetindeki taşınmazlar ile Millî Eğitim Bakanlığı kullanımında bulunan mülkiyeti il özel idaresine veya köy tüzel kişiliğine ait taşınmazlardan gerekli görülenlerin, mülkiyetinin Hazineye bedelsiz devrinden sonra; Millî Eğitim Bakanlığı ile mutabık kalınarak tahsislerini kaldırmaya ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun 24 üncü maddesine bağlı olmaksızın satmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

Satış bedelleri bütçeye gelir kaydedilir. Okul/derslik yapımı, onarımı ve donatımı ile ders araç ve gereçleri alımında kullanılmak üzere Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine gerekli ödenek öngörülür.

MADDE 3. - 1739 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 55. - İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında okutulacak ders kitapları, Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenir.

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanacak veya hazırlatılacak kitaplar ile eğitim araç ve gereçlerini hazırlama, inceleme ve redaksiyonunda görevlendirilenlere ücret ödenir.

Ders kitaplarına ilişkin yarışmalarda derece alanlara verilecek ödülün ödeme, usul ve esasları ile miktarı yönetmelikle belirlenir.

Özel kesimce hazırlanan ve okullarda ders kitabı olarak okutulmak üzere Millî Eğitim Bakanlığına gönderilen eserler ücret karşılığı incelenir.

Ders kitaplarının kabulü, uygunluk süresi, telif hakkı ve ücretlerle ilgili esaslar; inceleme işlemleri ve alınacak inceleme ücreti miktarı; Millî Eğitim Bakanlığınca incelettirilecek eserler için ödenecek ücret miktarı; ders kitaplarının hazırlanması ve incelenmesinde aranacak kriterler ile ders kitabı üreten yayın evlerinde aranacak kriterler; ders kitabı dışındaki diğer kitap ve eğitim araçlarının kullanımı ve bunlardan hangileri için inceleme ücreti alınacağı ve ödeneceği ile ilgili esas ve usuller Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

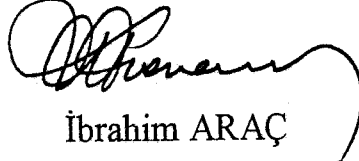
KANUN

-2-

MADDE 4. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Aslı Gibidir.

İbrahim ARAÇ
Kanunlar ve Kararlar Müdürü